

Dearvvašvuohta ja veajuiduhttin

Kela[®]

Buohcuvuhtii gullelaš buhtadusat ja beaiveruđat sihke veajuiduhttin- ja lápmásiiddoarjagat Onehaččat ja čielgasit

Sisdoallu

Dearvašvuotta ja veajuiduhttin	1
Go buohccát	2
Gii sáhtttá oazžut Áel doarjagiid?	2
Áel-koarta	2
Eurohpálaš buohccedikšunkoarta	3
Dálkkasbuhtadusat	3
Buhtadusat priváhta buohccedikšumis	5
Buhtadusat priváhta bátnedivššus	6
Buhtadusat mátkkiin	6
Buohcuvuođabeaiveruhta	7
Oasebuohcanbeaiveruhta	9
Buohcuvuođabeaiveruhta, veajuiduhttin vai ealáhat?	10
Bargoaddi ordnen bargodearvvašvuodafulahus	11
Go mánná buohccá	11
Doarjja veajuiduhttimii	12
Veajuiduhttinruhta	13
Lápmásiidovddut	14
Ohcan ja máksin	15
Áel bálvala	16
Almmut nuppástusain	17
Nuppástusohcan Áel:a mearrádussii	17

Dearvvašvuohta ja veajuiduhttin

Dán brošyras muitaluvvo, makkár ruđalaš doarjaga Áel addá buohcuvuođa dikšumii ja veajuiduhttimii. Lassin mitalat lápmásiid ovdduin ja bargodearvvašvuođafuolahusas.

Áel buhtte oassái ovdamearkan doaktára mearridan dálkasiid.

Buhtadusa oazžu maiddá goluin, mat leat šaddan fitnamis earret eará priváhta doaktáris dahje bátnedoaktáris. Lassin Áel doarju áigáiboahhtima buohcama áigge.

Áel ordne maiddá veajuiduhttima ja doarju áigáiboahhtima veajuiduhttima áigge.

Lassin Áel máksá buhtadusa bargoaddiide ja fitnodatdoalliide bargodearvvašvuođafuolahusa goluiguin.

Áel miediha doarjaga dušše ohcamušaid vuodul, nuba visot doarjagiid galgá ohcat Áel:as
Sáhtát ohcat doarjagiid nehtas dahje ohcanskoviin.

 www.kela.fi/asiointi

Áel doarjagiid ákkat leat meroštallojuvvon lágas.

Doarjaga oazžumii váikkuhit ohcciid eallindilli ja doarjaga dárbu, mat sáhttet leat hui earáláganat. Danin maiddá doarjaga mearri molsašuddá.

Dássá brošyras mitalit válđoáššiid Áel doarjagiin buohccedikšui ja veajuiduhttimii jagi 2017.

Mielde eai leat nappo visot doarjagiid detáljat.

Doarjagiid dárkilis mearit ja boahtoráđát leat sierra mildosis, man sáhttá printet nehtas www.kela.fi/sairastaminen dahje bivdit Áel doaimmahagas.

Go buohccát

Go buohccát ja dárbbasat doaktára divššu, sáhtát mannat gieldda dearvvašvuodaguovddáži dahje priváhta doaktárii.

Áel buhtte earret eará oasi čuovvovaš buohcuvuođas boahtán goluin:

- dálkasat, mat leat mearriduvvon dutnje reseavttain dahjege dálkkasmearrádusain ja mat gullet buhttejuvvon dálkasiidda
- priváhta doaktára ja bátnedoaktára buhtadusat.
- mátkkit buohccedikšui, dutkamušii dahje veajuiduhttimii.

Áel ii buhtte almmolaš dearvvašvuodafuolahusa goluid dahjege dikšuma dearvvašvuodaguovddáži ja buohcceviesus.

Lassin Áel buhtte ánsomanaheami buohcuvuođa áigge ja buohccán máná dikšuma áigge.

Jus leat barggus, sáhtát geavahit maiddái bargoaddi ordnen bargodearvvašvuodafuolahusa.

Lassin dáhkádušfitnodagat vuvdet priváhta buohcuvuođadáhkádusaid buohccáma várás.

Gii sáhtta oazžut Áel doarjagiid.

Vai oáččot Áel:as buhtadusaid, ferte gullet Suoma sosiáladorvui. Dasa gullet dábálaččat buohkat, geat ássat Suomas fásta.

Maiddái Suomas ássan dahje bargan olbmot sáhttet oazžut ealáhaga Suomas. Jus leat eahpesihkkar, dárkkis ášši Áel:as

**Jeara lasi sosiáladorvvu
bálvalannummiris
020 634 0200**

Áel-koarta

Jus dus lea Áel-koarta, oáččot dainna njuolga buhtadusa dikšungoluin mánggain priváhta doavttirstašuvnnain. Ná du ii dárbbas ohcat buhtadusa sierra Áel addá Áel-koartta buohkaide, geat gullet Suoma sosiáladorvui. Koarta lea nuvtta, ja dat postejuvvo ruoktot.

**Áel-koartta sáhtta dingot
bálvalannummiris
020 692 203**

Eurohpálaš buohccedikšunkoarta

Jus mátkkoštát eará Eurohpá riikkain, du lea buorre leat mielde eurohpálaš buohccedikšunkoarta.

Sáhtát dingot eurohpálaš buohccedikšunkoartta neahas.

 www.kela.fi/asiointi

 dahje bálvalannummiris
020 692 203

Koarta lea nuvtá, ja dat postejuvvo ruoktot.

Jus buohccát fáhkkestaga, čájet koartta ja personduođaštusa olgoriikkas dikšunbáikái. Koarta geavvá EU- ja Edg-riikkain ja Šveiccas.

Ovdal mátkki gánneha čielggadit, mo guđege riikkas galgá doaibmat. Lassidiedut neahas.

 www.kela.fi/sairaanulkomaila

Jus dus ii leat koarta mielde, sáhtát ohcat buhtadusaid mannelis Áel:as.

Lassin dáhkádušfitnodagat vuddet mátkedáhkádusaid, mat buhttejit dikšungoluid.

Dálkkasbuhtadusat

Áel sáhttá máksit buhtadusa apoteahkas ostojuvvon dálkasiin, maid doavttir dahje buohccedivššár lea mearridan dálkkasmearráduššan nappo reseapttain buohcuvuođat dikšui.

Buhtadus máksujuvvo dan manjá, go álgoiešvástu lea dievván. Álgoiešvástu lea 50 euro jagis.

Áel ii mávsse buhtadus buot dálkasiin. Gávnnat neahas dieđu dálkasiin, mat buhttejuvvojit

 www.kela.fi/laakehaku

Dábálaččat oaččot buhtadusa njuolga apoteahkas.

Apoteahka sihkkarastá du vuoigatvuođa elektrovnnalaččat Áel jearahanbálvalusas.

Apoteahkas ja Áel:as lea áiggidási diehtu du máksán álgoiešvástu mearis.

Go álgoiešvástu lea dievvan, apoteahka geahpeda dálkasa hattis Áel:a buhtadusa ja mávssat ieš loahppaoasi hattis.

Vuođđobuhtadus dálkasis lea 40 % dálkasa čujuhanhattis dahje vuovdinhattis.

Čujuhanhaddi ja dálkasa molsun hálbibui

Oassi dálkasiin gullet čujuhandiehtovuogádhakii Dáidda dálkasiidda lea meroštallon čujuhanhaddejoavku ja čujuhanhaddi. Dálkasa vuovdinhaddi sáhtta leat stuorát go čujuhanhaddi. Áel máksá buhtadusa čujuhanhattis. Seamma čujuhanhaddejoavkkus leat gaskaneaset molsungebbolaš dálkasat. Sáhtát molsut reseapttas lean dálkasa apoteahkas dávisteaddji dálkasii, muhto hálbbit dálkasii. Apoteahka ii oaččo molsut dálkasa jos dálkasa mearrideaddji giel dá dálkasa molsuma.

Go dálkasis ii leat čujuhanhaddi, oaččot buhtadusa vuovdinhattis.

Ovdamearka

Doaktára mearridan dálkkas máksá 30 euro. Dálkkas gullá čujuhanhaddejoavkui, mas čujuhanhaddi lea 10 euro. Áel máksá buhtadusa 40 % čujuhanhattis nappo 10 euros, buhtadus lea 4 euro. Jus it hálit molsut dálkasa hálbibui, mávssat dálkasis 26 euro. Jus molssut dálkasat dávisteaddji hálbbit dálkasii, ovdamearkan 10 euro máksán dálkasii, mávssat ieš dušše 6 euro.

Sierrabuhtadus

Muhtun dálkasiin sáhtát oažžut sierrabuhtadusa, mii lea stuorát go vuodđobuhtadus Dan oažžu dihto váigadis ja guhkesáigásaš buohcuvuodaid dikšui mearriduvvon dálkasiin. Vuoigatvuoda sierrabuhtadussii ohccojuvvo doaktára čállán B-cealkámušain Áel:as.

Dálkkasbuhtadusa sáhtta oažžut maiddá muhtun biebmobuktagiin. Buhtadusa biebmobuktagiin oažžu ovdamearkan mielkeallergiija dahje njammadanhehttehusa buohcan olmmoš. Vuoigatvuoda biebmobuktagiid buhtadussii ohccojuvvo doaktára čállán B-cealkámušain Áel:as

Stuorra dálkkasgolut

Jus gárttat oastit olu dálkasiid, sáhtát oažžut lassebuhtadusaid dálkkasgoluide. Dálkkasgoluid iešvástu lea 605,13 euro jagi 2017. Go buhttejuvvon dálkasiin máksán dálkkasgolut mannet dan submi badjel, Áel sádde das dutnje almmuhusa. Dán manjá oaččot jagi loahpa rádjai lassebuhtadusa dálkkasoastimiin njuolggá apoteahkas.

Lassebuhtadeapmi oaivvilda, ahte mávssat dálkasiin dušše 2,50 euro, vaikke dat livččii divrasut. Sáhtát ohcat lassebuhtadusa Áel:as maiddá mañálgihtii. Sáhtát čuovvut dutnje jagi áigge čohkkon buhtadusaid nehtas.

 www.kela.fi/asiointi

Dálkkasmerrádus olgoriikkain oastima várás

Jus áiggot oastit dálkasa nuppi EU- dahje Edg-riikkas dahje Šveiccas, sáhtát bivdit doaktáris sierra dálkkasmerrádusa, mainna sáhtát oastit dálkasa olgoriikkain.

Sáhtát ohcat olgoriikkain ostojuvvon dálkasa hattis mañálgihtii Áel:as. Buhtadusa oažžun gáibida, ahte dálkkas lea dohkkehuvvon buhttejuvvot Suomas.

Buhtadusat sierra buohccedivššus.

Jus finat doaktáris priváhta doavttiristašuvnnas, Áel buhte oasi priváhtadoaktára buhtadusas, divššus ja dutkamušain. Oaččot buhtadusa dávjá jo vuostáiváldimis, go čájehat Áel-koartta.

 Jeara lasi bálvalannummiris
020 692 204

Jus ozat dikšui nuppi EU- dahje Edg-riikii dahje Šveiccas, oaččot divššus seammasullasaš buhtadusa go oaččošit dávisteaddji priváhta dearvvašvuodafuolahusa divššus Suomas.

Rájáid rasttildeaddji dearvvašvuodafuolahusa oktavuodabáiki fállá dieđu dearvvašvuodabálvalusaid geavaheamis olgoriikkain.

 www.kela.fi/yhteyspiste

Áel nanne doaktárbuhtadusaide, dutkamušaide ja divššuide buhtadusaid (távsttaid). Oáinnát távstta nehtas.

 www.kela.fi/taksat

Ovdamearka

Máhtte finai priváhta spesiáldoaktáris ja mávssii 20 minuhta vuostáiváldinfitnamis buhtadusa 80 euro.

Áel nannen táksta fitnamis lea 13,50 euro

Áel buhte 13,50 ja Máhtte máksá ieš loahpa nappo $80 - 13,50 = 66,50$ euro.

Áel buhtte oasi
priváhta doaktára mearridan
dutkanušain ja divššus, mat leat
ovdamearkan fysioterapiija ja
laboratoriaižadutkanušat

Áel nanne dutkamuššii ja dikšui
buhtadusaid (távsttaid).

Áel ii mávsse buhtadusa, jus ozat priváhta
doaktáris doaktárduodaštusa
ovdamearkan vuodjinkoartta, ealáhaga
dahje oahppolágádussii figgama várás.
Doaktárcealkámuša buhttema gánneha
čielggadit Áel:as.

Jeara lasi bálvalannummiris
020 692 204

Buhtadusat priváhta bátnedivššus.

Jus finat priváhta bátnedoaktára
vuostáiváldimis, Áel máksá buhtadusa
njálmme ja bániid dikšumis.
Áel buhtadusa ii sáhte oažžut,
jus finat gieldda bátnedoaktáris.
Áel ii dábálaččat maiddá buhtte
ovdamearkan bátneprotesa goluid.

Áel buhtte oasi priváhta bátnedoaktára
bálkkašumis.

Áel nanne dutkamii ja dikšumii
buhtadusaid (távsttat).

Áel máksá buhtadusa maiddá priváhta
bátnedoaktára mearridandivššuin ja
dutkanušain.

Buhtadus máksojuvvo maiddá
njálbmehygienistta buhtadusas.
Priváhta bátnedoaktára rehkegis lea
dávjá maiddá doaimmahatgollu,
man Áel ii buhtte.

Oaččot Áel:as buhtadusa dávjá jo
vuostáiváldimis go čájehat Áel-koartta.
Buhtadusa sáhtát ohcat Áel:as
mañálgihtii, jus leat máksán oppa hatti.

Buhtadusat mátkkiin

Sáhtát ohcat Áel:as buhtadusa, go leat
mátkkoštan dearvvašvuodaguovddáži,
priváhta doaktárii, buohccevissui dahje
vejajuiduhttinlágádussii

Áel ii buhtte sierra dálkasiid
viežžantuvrra apotehkii.

Áel máksá buhtadusa dábálaččat lagamuš
dikšunbáikái ja hálbimimus johtinvuogi
mielde.

Dábálaččat dat oaivvilda mátkki junáin
dahje bussiin.

Jus gárttat geavahit iežat biilla,
oaččot das kilomehterbuhtadusa,
mii lea 0,20 euro kilomehteris.

Maiddá mieđušteaddji ja bearašlahtu mátkegolut buhttejuvvojit, jus su oassálastin dikšui lea dárbblaš

Buhtadus idjadeamis

Jus gárttat idjadit mátkkistat, sáhtát oažžut Áel:as idjadanruđa. Dat lea eanemustá 20,18 euro jándoris.

Mátkkiid iešvástu

Omastuvu yhteen suuntaan tehdystä matkasta on 25 euroa.

Mátkebuhtadus mátkki iešvástu badjel mannan oasis. Oza buhtadusa maiddá du máksán, vuollel iešvástu báhcán goluin, go dat čohkkejit oppa jagi iešvástut.

Jus mátkegolut leat jagis badjel 300 euro, Áel máksá badjel mannan oasi ollásit.

Táksimátkkít

Jus gárttat geavahit táksi, dus galgá leat dikšunlágádusa čielggadus táksi geavaheami dárbbášlašvuodas

Táksi dingon ja táksimátkki iešvástu

Dingo táksi álo sentraliserejuvvon dingonnummiris iežat buohccedikšunbire guovlus. Ná oaččot mátkebuhtadusa seammás táksis ja mávssat mátkkis dušše iešvástu (25 euro).

Jus dingot táksi eará sajis go sentraliserejuvvon dingonnummiris, iešvástu lea 50 euro.

Gárttat maiddá ohcat buhtadusa Áel:as mañálgihtii.

Dát iešvástu ii čohkke du oppa jagi iešvásttut.

Sáhtát čuovvut dutnje jagi áigge čoggon mátkegoluid neahtas

www.kela.fi/asiointi.

www.kela.fi/matkat

Jeara lasi bálvalannummiris
020 692 204

Buohcuvuodabeaiveruhta

Áel máksá buohcanáiggis buohcuvuodabeaiveruđa.

Buohcuvuodabeaiveruhta máksojuvvo dábálaččat dan mañná, go leat leamašan buohccin 10 beaivvi.

Jus leat fitnodatdoalli, sáhtát oažžut buohcuvuodabeaiveruđa jo árabut.

Jus oaččot buohcanluomu áigge bálkká, Áel máksá buhtadusa du bargoaddá.

Gii oažžu buohcuvuodabeaiveruhta?

Sáhtát oažžut buohcuvuodabeaiveruđa, jus leat 16–67-jahkásaš itge buohcuvuoda dihtii nákke bargui.

Man olu oaččot buohcuvuođabeaiveruđa?

Buohcuvuođabeaiveruđa mearri lea čadnojuvvon boađuide.

Beaiveruhta rehkenastin dábálaččat vearuhusas gávnnahuvvon bargoboađuid mielde.

Beaiveruhta máksojuvvo dábálaččat 6 beaivvis vahkus.

Sáhtát árvoštallat buohcuvuođabeaiveruđa sturrodaga Áel neahttasiidduid rehkenastiin.

www.kela.fi/laskurit

Jeara lasi bálvalannummiris
020 692 204

Bargguheame beaiveruhta sáhttá rehkenastot maiddá bargguhisdovvvu mearis.

Oahpporuđa ožžon stuđeanta sáhttá buohccádettiin ohcat buohcuvuođabeaiveruđa.

Ovdamearka

Jus ánsoboáđut leat 2 500 e/mb, buohcuvuođabeaiveruhta lea sulaid 70 e/bv dahjege sulaid 1 750 e/mb.

Unnit dinen olbmui beaiveruhta lea unnit ja eanet dinen olbmui stuorat.

Oza buohcuvuođabeaiveruđa 2 mánu siste bargonávccahisvuoda álgimis.

Man guhká buohcuvuođabeaiveruhta máksojuvvo?

Buohcuvuođabeaiveruhta máksojuvvo eanemustá sulaid jagi áigái.

Jo dan ovdal álggahit čielggadit, livččiigo veajuiduhttimis veahkki buohcuvuoda dikšumis.

Beaiveruhta 90 árgabeaivi

Jus leat bargi, Áel bivdá du doaimmahit bargodearvvašvuodadoaktárat cealkámuša bargonávccastat ja barggus joatkinvejolašvuodain manjimustá dalle, go buohcuvuođabeaiveruhta lea máksojuvvo 90 árgabeaivi.

Joatkkaáigi buohcuvuođabeaiveruhtii

Jus leat jo ožžon buohcuvuođabeaiveruđa eanemusáiggi nappo sulaid jagi ja máhccan bargui, muhto buohcuvuođat eastá bargama, Áel sáhttá máksit beaiveruđa vel 50 beaivvi.

Dát gáibida, ahte leat leamašan barggus njuolgut 30 beaivvi nappo sulaid ovttá mánotbaji.

Jus bargonávccahisvuohta joatkašuvvá ain itge sáhte máhccat bargui, čielggadit sáhtátgo báhcit bargonávccahisvuođaealáhahkii.

Oassebuohcuvuođabeaiveruhta

Oassebuohcuvuođabeaiveruhta doarju bargui máhccama.

Oassebuohcuvuođabeaiveruđa sáhttá oažžut olmmoš, guhte lea ovdal buohccáma bargan ollesáigásaččat, muhto máhccá bargosis oasseáigásaččat buohcuvuođa bisttedettiin.

Bargoáiggi galgá geahpedit sulaid beallái (40 %–60 %) ovddit bargoáiggis.

Dán áiggis máksojuvvo oassebuohcuvuođabeaiveruđa, mii lea bealli buohcuvuođabeaiveruđas.

Oasseáiggebarggu sáhtát álggahit áramustá, go leat leamašan buohccin 10 beaivvi.

Oassebuohcuvuođabeaiveruhta máksojuvvo eanemustá 5 mánotbaji (120 árgabeaivvi).

**Oassebuohcuvuođabeaiveruđa
ohcanáigi lea 2 mánotbaji.**

Jeara lasi bálvalannummiris
020 692 204

Buohcuvuođabeaiveruhta, veajuiduhttin vai ealáhat?

Jus buohcan bistá guhká, feret smiehttat, maid boahttevuodas sáhttá bargat. Livččiigo veajuiduhttimis veahkki?

Go leat ožžon buohcuvuođabeaiveruđa 60 árgabeaivvi, Áel čielggada dárbbasettiin, sáhtašiigo veajuiduhttimis leat veahkki du buohcuvuhtii.

Jus leat ožžon buohcuvuođabeaiveruđa 150 árgabeaivvi dahje measta 6 mánotbaji, oaččot Áel:as reivve, mas muitaluvvo eará veajuiduhttinvejolašvuodain.

Sáhtát maiddái ieš váldit oktavuoda du dikšon doaktárii, bargodearvvašvuodadoaktárii dahje Áel:ii, jus vásihat, ahte dárbbášat veajuiduhttima.

Bargonávccahisvuodaealáhat

Buohcuvuođabeaiveruhta máksojuvvo oktiibuot dábálaččat eanemustá 300 árgabeaivvis.

Jus buohcuvuođastat dahje lámisvuodastat šaddan bargonávccahisvuolta joatkašuvvá itge sáhte oažžut buohcuvuođabeaiveruđa, sáhtát ohcat bargonávccahisvuodaealáhaga. Dan sáhttá máksit bargoealáhaga dahje Áel dahje guktot.

Áel:a bargonávccahisvuodaealáhat máksojuvvo, jus it leat leamašan bargoeallimis dahje jus it oaččo doarvái ealáhaga bargoealáhatlágádusas. Das, sáhtátgo oažžut bargonávccahisvuodaealáhaga, váikkuha buohcuvuođa dahje lámisvuoda lassin maiddái ahki ja dat, makkár barggu leat bargan ja makkár ámmátskuvlejumpi dus lea.

Jus it sáhte máhccat bargui itge maiddái oaččo ealáhaga, almmut iežas bargo- ja ealáhatdoaimmahakkii bargguhis bargooheccin mañimustá čuovvovaš beaivve buohcuvuođabeaiveruđa nohkamis. Ná sáhtát oažžut bargguhisvuodaáigge beaiveruđa áigái boahtima dorvvasteapmin, go vuorddát mearrádusa bargonávccahisvuodaealáhagastat. Jus it leat bargomárkankássa lahttu, oza dienasbeaiveruđa iežat kássastat.

Bargodearvvašvuodadikšun

Lága mielde bargoaddi galgá ordnet ovddalgihtii eastadeaddji bargodearvvašvuodafuolahusa buot bargiidasas.

Bargi dearvvašvuodadili ja bargonákca čuvvojvuo ee.

dearvvašvuodadárkkistusain.

Mihttomearrin lea bargi bargonávcca seailun.

Bargoaddi sáhtta fállat bargiidis maiddáii buohccedivššu, eanemustá almmolašdoaktára bálvalusaid.

Oaččot dárkilut dieđu bargodearvvašvuodafuolahusa bálvalusain iežat bargoaddis.

Bargoaddi sáhtta ohat Áel:as buhtadusa bargodearvvašvuodafuolahusa.

Fitnodatdoalli bargodearvvašvuodafuolahus

Maiddáii priváhta fitnodatdoalli sáhtta ordnet alcces bargodearvvašvuodadikšuma. Dat lea goittotge álo eaktodáhtolaš.

Jus fitnodatdoallis lea bálvalusastis bargit, son lea geatnegas ordnen bargodearvvašvuodadikšuma bargiideaset.

Fitnodatdoalli sáhtta ohat Áel:as buhtadusa dearvvašvuodadikšuma goluide.

 www.kela.fi/tyoterveyshuolto

 Jeara lasi bálvalannummiris
020 692 204

Go mánná buohccá

Jus mánná buohccá ja dárbbáša doaktára divššu, sáhtat doalvut su dearvvašvuodaguovddáži dahje priváhta doaktárii.

Áel buhtte máná divššuid, mátkkiid ja dálkasiid seammá vugiin go rávesolbmuide.

Go vuollel 10-jahkásaš mánná buohccá, sáhtat báhcit dikšut su gaskaboddasaš dikšunfriddjavuhtii.

Dat sáhtta bistit eanemustá 4 bargobeavvi.

Bargoaddi ii dárbbáš máksit bálkká gaskaboddasaš dikšunfriddjavuoda áigge.

Sierradikšunruhta

Jus divššut buohcci dahje lámis vuollel 16-jahkásaš máná, sáhtat ohat Áel:as sierradikšunruđa.

Gáibádussan lea, ahte gárttat leat eret barggus

- máná buohcuvuoda ja dasa gullevaš ruovttudikšuma dihtii
- máná skuvlla- dahje beavedikšuniskadeami dihtii.

Sierradikšunruhta lea seammá sturrosaš go buohcuvuodabeaveruhta.

Ohcamuššii galgá laktit doaktárduodaštusa D, mas ákkastallo máná dikšui oassálastima dárbu.

Oza sierradikšunruđa 4 mánobaji siste diškuma álgimis.

Doarjja veajuiduhttimii

Veajuiduhttimiin buoridit bargo- ja doaimbmanávccaid, jos dat leat hedjonan. Áel ordne veajuiduhttima ja addá doarjaga áigáiboahtimii veajuiduhttima áigge.

Áel lassin veajuiduhttima ordnejit ovdamearkan dearvvašvuodaguovddážit ja buohcceviesut, bargoealáhtlágádusat ja BE-doaimmahagat.

Sáhtát didoštallat doaktáris dahje Áel:as, gean ordnen skuvlejumi sáhtát ohcat.

Jeara lasi bálvalannummiris
020 692 205

Áel ordnen veajuiduhttin lea:

- ámmátlaš veajuiduhttin
- veajuiduhttinpsykoterapiija
- váttis medisiinnalaš veajuiduhttin
- smiehttanvuollásaš veajuiduhttin

Gávnnat Áel veajuiduhttin kurssaid neahtas čujuhusas

www.kela.fi/kuntoutuskurssihaku.

Veajuiduhttinbálvalusaid buvttadeaddjit gávdnojit čujuhusas

[www.kela.fi /palveluntuottajahaku](http://www.kela.fi/palveluntuottajahaku).

Ámmátlaš veajuiduhttin

Ámmátlaš veajuiduhttin lea oaivvilduvvon bargoahkásaččaide, gain buohcuvuohta lea dahkan dáhje dan árvoštallet lagaš jagiid dahkat bargo- ja stuđerennávcca hedjoneami.

Veajuiduhttima mihttomearrin lea ovddidit barggus veadjima dahje bargui máhccama ovdamearkan buozalmasvuoda maŋná.

Veajuiduhttin sáhtá maiddá veahkehit nuora beassama bargoeallimii.

Oassin ámmátlaš veajuiduhttima miedihuvvojit maiddá veahkkeneavvut barggus dahje oahpuin birgemii.

Veajuiduhtti psykoterapiija

Jus dus lea doaktára gávnnahan mielladearvvašvuoda hehttehus, masa leat ožžon áššáigullelaš divššu unnimustá 3 mánotbaji, muhto dat ain hehte stuđerema dahje barggus birgema, sáhtát ohcat Áel:s veajuiduhttinpsykoterapiija.

Lassin dárbbášuvvo psykiatra cealkámuš, mas terapiija dárbu ákkastallo.

Váttis medisiinnalaš veajuiduhttin

Sáhtát oažžut váttis medisiinnalaš veajuiduhttima, jos dus lea buohcuvuođas dahje lámisvuodas boahtán fuomášahti váttisvuodát árgga doaimmain ja oassálastimis ja leat vuollái 65-jahkásaš.

Smiehttanvuloš veajuiduhttin

Sáhtát ohcat smiehttanvullosaš veajuiduhttima veajuiduhttin- ja vuogáiduvvanválbmenkurssaid dahje persovnnalaš veajuiduhttima veajuiduhttinlágádusas.

Lassin smiehttanvullosaš veajuiduhttin lea neuropsykologa veajuiduhttin, muhtun eará veajuiduhttinbálvalusat ja barggu veahkkeneavvut.

Mo beasat veajuiduhttimii?

Sáhtát ohcat veajuiduhttimii, jus vásihat, ahte bargo- dahje doaibmanávccat lea njiedjan.

Dárbbasat álo maiddái doaktárduođastusa veajuiduhttima dárbbus.

Doaktárcealkámušas daddjo, mii buohcuvuođaid dahje lámisvuođaid dus lea ja makkár veajuiduhttima doavttir dasa ávžžuha.

Go leat ožžon doaktárcealkámuša, sáhtát ohcat veajuiduhttima Áel:as. Áel:as smihttojuvvo, sáhttágo veajuiduhttima miedihit.

Veajuiduhttinruhta

Veajuiduhttinruhta dorvvasta áigái boadut veajuiduhttima áigge. Veajuiduhttinruhta rehkenastojuvvo dábálaččat seammá vugiin ho buohcuvuođabeaveruhta. Sáhtát oazžut oasseveajuiduhttinruđa dakkár veajuiduhttinbeaivvis, goas leat sihke barggus ja oassálasttát veajuiduhttimii. Veajuiduhttinruhta meroštallo boaduid mielde ja lea vearrovuollásaš boahtu.

Sáhtát árvvoštallat iežat veajuiduhttinruđa meari nehtas čujuhusas

 www.kela.fi/laskurit

Nuora veajuiduhttinruhta

Nuora veajuiduhttinruhta máksojuvvo stuđerema dahje eará bargoeallimii sikten veajuiduhttima áigge.

Sáhtát oazžut nuora veajuiduhttinruđa, go leat 16-19-jahkásaš ja bargo- dahje stuđerennákca lea dovdomassii hedjonan buohcuvuođa dahje lámisvuođa dihtii.

Nuora veajuiduhttinruđa unnimusmearri 30,41 euro árgabeaivvis jagi 2017.

Lápmásiiddoarjagat

Áel doarju lámis ja guhkesáigásaččat buohcci olbmuid iehčanas birgema ja eallima.

Lápmásiiddoarjja mánnái

Vuollet 16-jahkášaš lápmásiiddoarjaga sáhtta oázžut guhkesáigásaččat buozus dahje lámis mánná.

Gáibádus lea, ahte lámisvuohta dahje buohcuvuohta dahká dan, ahte máná galgá ovdamearkan dikšut eanet go dearyvašlaš máná unnimustá bealle jagi áigge.

Lápmásiiddoarjja 16 jagi deavdán olmui

Lápmásiiddoarjaga sáhtta oázžut 16 jagi deavdán lámis dahje guhkesáigásaččat buohcan olmmoš, man doaibmanákca lea hedjonan unnimustá jagi áigge. Gáibádus lea, ahte lámisvuohta dahje buohcuvuohta dahká hehttehusa, veahki dárbbu dahje bagadallama ja bearráigeahču dárbbu.

Lápmásiiddoarjaga šládja ja mearri leat gitta lámisvuođa duodalašvuođas.

Lápmásiiddoarjaga mearit leat:

- vuodđolápmásiiddoarjja 92,14 e/kk
- bajiduvvon lápmásiiddoarjja 215 e/kk
- ylin vammaistuki 416,91 e/kk.

Ealáhaga ožžon dikšundoarjja

Ealáhaga ožžon dikšundoarjja lea oaivvilduvvon ealáhatolbmuide, geaid doaibmanákca lea hedjonan buohcuvuođa dahje lámisvuođa dihtii unnimustá jagi áigge.

Dikšundoarjaga mearit leat

- vuodđodikšundoarjja 61,71 e/kk
- bajiduvvon dikšundoarjja 153,63 e/kk
- bajimus dikšundoarjja 324,85 e/kk
- váteránalassi 105,13 e/kk.

Lápmásiid dulkonbálvalusat

Áel mieđiha dulkon- ja gáiddusbálvalusaid ja gaskkusta dulkkaid beallje-, čalbme- dahje hállanlámis olbmuide.

Lassidiedut lápmásiid dulkonbálvalusain

www.kela.fi/vatu

Ohcan ja máksin

Sáhtát ohcat mánggaid doarjagiid Áel neahttasiiduin.

 www.kela.fi/asiointi

Sáhtát ohcat doarjagiid maiddái skoviin, maid sáhtát printet Áel neahttasiiduin dahje viežžat Áel doaimmahagas.

 www.kela.fi/lomakkeet

Sáhtát postet ohcamuša ja mildosiid Áel:ii

Geahča neahttasiiduin

www.kela.fi/postiosoitteet

man čujuhussii reivve galgá sáddet.

Sáhtát jearrat čujuhusa maiddái Áel:a bálvalannummiris.

- Dárkkis ohcanáiggiid.
- Dárkkis ohcamušas, mat mildosat ohcamušas galget leat.
- Dárkkis, makkár doaktárduođastus ohcamušii galgá laktit.

Jeara lasi bálvalannummiris.

 Buohcan 020 692 204
Veajuiduhttin 020 692 205
Lápmásiiddoarjagat 020 692 211

Doarjagiid máksin

Go Áel lea gieđahallan ohcamušat, oaččot ruoktot doarjaga guoskevaš mearrádusa.

Mearrádussii lea merkejuvvon doarjaga sturrodat ja ákkat. Oaččot mearrádusa maiddái, jus dat lea biehttaleaddji.

Áel máksá doarjagiid bänkokoitoidat.

Áigái bohtindoarjja lea manimuš saji doarjja

Sáhtát ohcat Áel:as

vuodđoáigái bohtindoarjaga, jus buot

boadut ja várit ja earát dutnje

miedihuvvon sosiáladoarjaga eai reahkká

vealtameahttun árgga goluide,

dego biebmui ja ássamii.

www.kela.fi/toimeentulotuki

Áel bálvala

Neahtas

Áel neahttasiidduin oaččot dieđu.
ja sáhtát dikšut Áel-áššiidat.
Sáhtát rehkenastit doarjagiid meriid
rehkenastinbálvalusas
Áel:a neahttasiiddut leat čujuhusas
www.kela.fi

Jeara Áel:as ráđi neahtas:
www.kela.fi/kysykelasta

Áel áššiiddikšunbálvalusas lea dorvvolaš
dikšut áššiid neahtas.
Áššiiddikšunbálvalussii čálihat sisa iežat
neahttabánkodovddaldagain dahje
giehtatelefovnnat mobiilannehusain.

Áššiiddikšunbálvalusas

- sáhtát ohcat Áel ovdduid
- sáddet mildosiid
- oaččot dieđu ohcamušat
giedahallamis
- sáhtát almmuhit nuppástusain
- sáhtát heaittihit doarjaga.

Áel áššiiddikšunbálvalusat leat čujuhusas

 www.kela.fi/asiointi

Telefovnas

 Buohcan 020 692 204
Veajuiduhttin 020 692 205
Lápmásiiddoarjagat 020 692 211

Doaimmahagas ja oktasašbálvalančuoggás

 **Áel doaimmahagat bálvalit
buot Áel doarjagiidda
gullevaž áššiin.**

Lagamus Áel:a doaimmahaga dahje
oktasašbálvalanbáikki čujuhusdieđut leat
neahtas.

 www.kela.fi/yhteystiedot

Čujuhusdieđut ja bálvalannummirat leat
maiddái báikkálaš telefonlogahallamis.

Áigevárremiin

Sáhtát várret áiggi Áel doaimmahakkii
dahje telefonrárvemii
Várre áiggi, jus du eallimis lea
dáhphuvvan stuorra nuppástus dahje du
ášši lea mánggamohkat.

Várre áiggi čujuhusas

 www.kela.fi/ajanvaraus

dahje riŋge Áel:a bálvalannummirii

Jus dárbašat dulkonveahki, váldde
oktavuođa Áel:ii dahje geahča
lassedieđuid čujuhusas

 www.kela.fi/tulkkaus

Almmut nuppástusain

Jos oaččut juoga Áel doarjaga, muittet almmuhit johtilit Áel:ii, jus du eallindilis dáhpuhuvvet nuppástusat.

Dakkárat sáhttet leat ássamis dahje bearašdilis dahje boađuin dáhpuhuvvan nuppástusat.

Ruovttoluottabearran

Jus Áel máksá ovddu liiggás boasttu dieđuid vuodul, dan gártá bearrat dus ruovttoluotta.

 www.kela.fi/takaisinperinta

dahje riinge Bearranguovddáža nummirii **020 634 4940** (vu–be dmu 9–16).

Nuppástusohcan

Sáhtát ohcat nuppástusa Áel mearrádusii.

Oaččot mearrádusa mielde rávvagiid nuppástusa ohcamii.

Jus dus leat jearaldagat, váldde oktavuoda vuos Áel:ii

 Buohcan	020 692 204
Veajuiduhttin	020 692 205
Lápmásiiddoarjagat	020 692 211

Sosiáladorvvu

nuppástusohcanlávdegoddi

telefon 0295 163 800

www.somla.fi

Juos dus lea jearramus doarjagis ja du ožžon mearrádušas, váldde oktavuoda!

Vu–be dmu 8–17. Dárkkis spiehkaseaddji rabasáigiid: www.kela.fi/palvelunumerot

Vearjogeatnegasa doarjagat	020 692 200	Sisa- ja eretfárren	020 634 0200
Ássama doarjagat	020 692 201	Oapmahačča jámedettiin	020 692 208
Ealáhatáššit	020 692 202	Studeantta doarjagat	020 692 209
Áel-koarta ja		Buohcan	020 692 204
EU-buohccedikšunkoarta	020 692 203	Áigái-boahntindoarjja	020 692 207
Veajuiduhttin	020 692 205	Bargguhisáigge doarjagat	020 692 210
Mánnábearrašiid doarjagat	020 692 206	Lápmásiiddoarjagat	020 692 211

Áel brošyrat

Ruoktu ja bearaš

Mánnábearraša ovddut ja ássama doarjagat

Dearvvašvuohta ja veajuiduhttin

Buohcuvuhtii gullevaš buhtadusat ja beaiveruđat, veajuiduhttin ja lápmásiiddoatjagat

Stuđerren

Studeantta doarjagat ja vearjogeatnegasa doarjagat

Bargguhisvuohta

Bargguhisvuodaáigge doarjagat

Ealáhahkii

Ealáhatdorvu, ássama doarjja ja dikšundoarjja

Fárren Supmii dahje Suomas olgoriikii

Mo beasat Suoma sosiáladorvui, ja mii dáhpáhuvvá, go fárret olgoriikii?

Vuodđoáigái bohtindoarjja

Manjimuš dili ekonomalašd doarjja

Brošyraid oazžu Áel doaimmahagain dahje oktasašbálvalanbáikkiin.

Brošyrat eará gielaiguin nehtas www.kela.fi/muutkielet